

Ο Γέρ. Πολύκαρπος Ματζάρογλου (1929 - 15/6/2012) και η Ι.Μ. «Παναγία του Έβρου» Αλεξανδρουπόλεως (αρχιμ. Δημήτριος Καββαδίας)

[/ Πεμπτούσια](#)

Μια ξεχωριστή μορφή για τα μοναχικά δρώμενα της Βορείου Ελλάδος και της Βαλκανικής κατά τα τελευταία πενήντα χρόνια υπήρξε ο βιογραφούμενος Γέροντας.

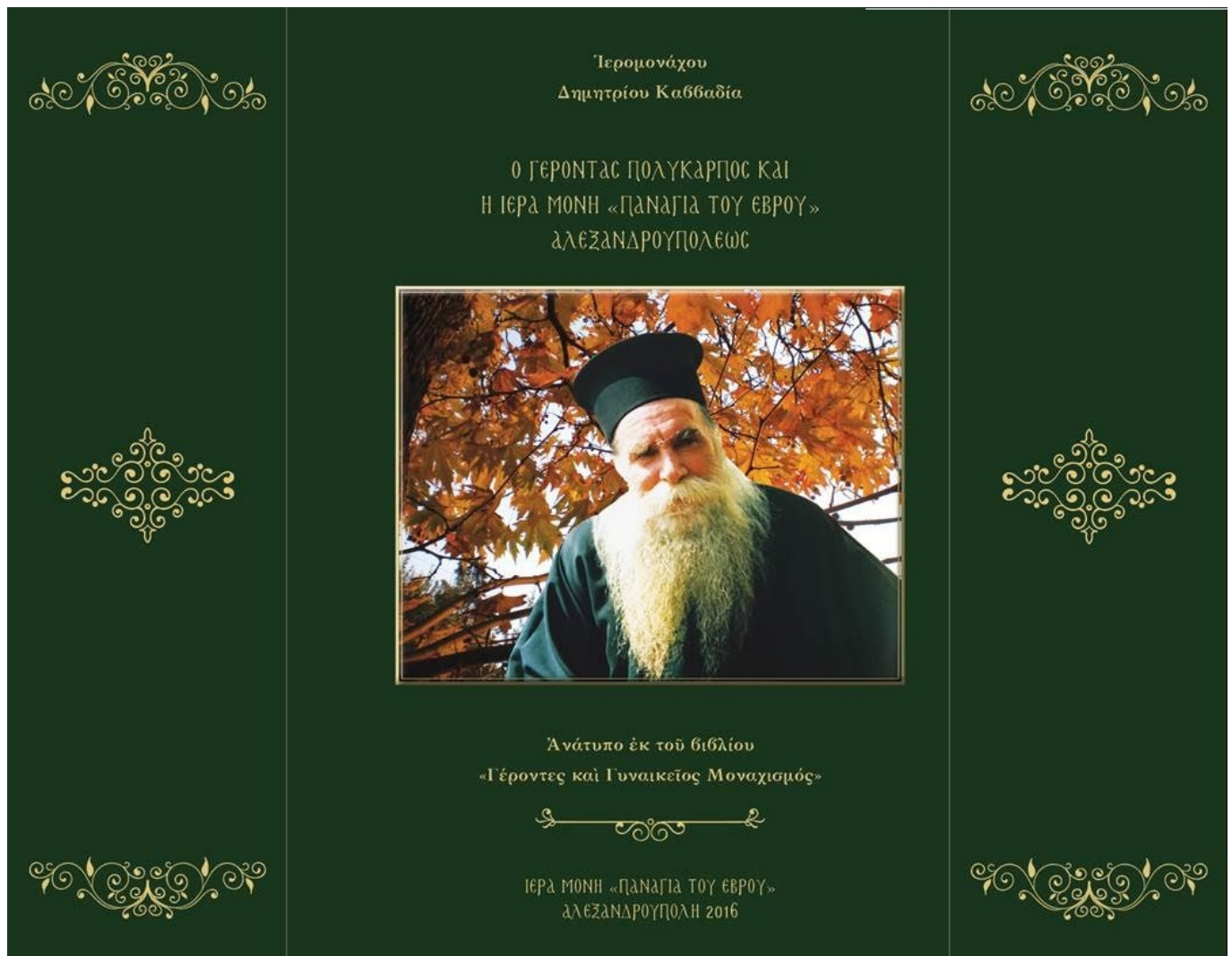
Βλάστημα της Μακεδονικής γης, γεννήθηκε το 1929 στην Έδεσσα. Ο κατά κόσμον Στυλιανός ήταν το πέμπτο από τα έξι παιδιά του Αμφιλόχιου Ματζάρογλου και της Βάγιας Κοζανίτη η οποία έγινε μοναχή υπό το όνομα Ελισάβετ από τον Γέροντα Πολύκαρπο στο Ησυχαστήριο της Σουρωτής όπου και κοιμήθηκε εν Κυρίω. Ο δημοδιδάσκαλος πατέρας και η απλοϊκή Μακεδόνισσα μητέρα του θα δώσουν καλή ανατροφή στα παιδιά τους και θα τους εμφυσήσουν την αγάπη για τον Χριστό και την Εκκλησία.

Ο μικρός Στυλιανός ήταν έξυπνος, μελετηρός, εσωστρεφής χαρακτήρας υπό την έννοια της εσωτερικής καλλιέργειας, στοχαστικός και ολιγομίλητος. Ιδιαίτερα θα σημαδέψει τα εφηβικά του χρόνια ο πνευματικός του σύνδεσμος με ένα πολύ σπουδαίο κληρικό, τον Μητροπολίτη Εδέσσης Παντελεήμονα Παπαγεωργίου ο οποίος ανέβηκε στον επισκοπικό θρόνο στα δύσκολα κατοχικά χρόνια. Επρόκειτο για έναν Ιεράρχη με εξαιρετο ήθος, πολύ μορφωμένο, με ασκητικό φρόνημα, λάτρη των εκκλησιαστικών ακολουθιών και της Θείας Λειτουργίας, διακεκριμένο πολλαπλά στην Ελλάδα και το εξωτερικό. Ήλθε να ποιμάνει την όμορφη Μακεδονική πόλη των καταρρακτών παραλαμβάνοντας ένα ποίμνιο χτυπημένο από τους επίβουλους Βαλκάνιους εχθρούς αλλά και τους βίαιους Γερμανούς κατακτητές. Με όπλα την προσευχή και την σύνεση αγωνίστηκε να βοηθήσει την επαρχία του με τρόπο ρηξικέλευθο και καθιερώθηκε στην συνείδηση όλων ως σοφός και Άγιος.

Ιδιαίτερη επιτυχία είχε ο Επίσκοπος στον τομέα της νεότητας. Ενέπνεε στους νέους μία ανώτερη πνευματική ζωή και διέθετε το χάρισμα να ανακαλύπτει τους πλέον σεμνούς και ταλαντούχους για να στελεχώσουν το έργο της Εκκλησίας. Έτσι

«αλίευσε» και τον νεαρό Στυλιανό και έγινε ο σοφός, έμπειρος και αλάνθαστος καθοδηγητής του.

Κατά τα εφηβικά του χρόνια ο Στυλιανός πήρε μέρος σε κάποια σχολική παράσταση. Εκεί ενσάρκωσε με ιδιαίτερη επιτυχία τον γηραιό Ιερομάρτυρα, τον θρυλικό Επίσκοπο Σμύρνης Πολύκαρπο. Αναφέρεται το χαριτωμένο περιστατικό κατά το οποίο ο Στυλιανός ως Πολύκαρπος έκανε την παρακάτω ομολογία: «Ογδοήκοντα και εξ έτη δουλεύω εις τον Κύριόν μου και εις ουδέν με ηδίκησε. Πως δύναμαι να βλασφημήσω τον Βασιλέα μου;» Τότε ήταν που δακρυσμένος σηκώθηκε μέσα από το κοινό ο Επίσκοπος Παντελεήμων και φώναξε: «Πολύκαρπο να με αξιώσει ο Θεός να σε ονομάσω!». Έκτοτε ο Στυλιανός αγάπησε το όνομα αυτό τόσο πολύ, ώστε απαντούσε με μεγαλύτερη φυσικότητα σε αυτό παρά στο βαπτιστικό του!

Στον Επίσκοπο τότε ανατέθηκαν καθήκοντα Εξάρχου του Οικουμενικού Πατριαρχείου στα Δωδεκάνησα που μόλις είχαν απελευθερωθεί από τους Ιταλούς φασίστες και ενσωματωθεί με την μητέρα Ελλάδα (7 Μαρτίου 1948). Τον Ιούνιο του 1951 έρχεται η πολυπόθητη στιγμή για την ζωή του Στυλιανού. Έχει

αποφοιτήσει από την Πατμιάδα Εκκλησιαστική Σχολή όπου τον έγραψε ο Επίσκοπος Γέροντάς του και γίνεται μοναχός στην Ιερά Μονή Αγίου ένδοξου Αποστόλου και Ευαγγελιστού Ιωάννου του Θεολόγου, του παρθένου, ηγαπημένου, επιστήθιου φίλου του Κυρίου» στο Ιερό νησί της Πάτμου. Όπως είναι φυσικό παίρνει το όνομα Πολύκαρπος που θα σημάνει την καλλίκαρπη και πολύκαρπη διακονία του. Έκτοτε «αποκτά σχέση» και με τον Ευαγγελιστή Ιωάννη τον οποίο θα τιμήσει στην ζωή του με έργα και λόγια.

Ο Γέροντάς του ήδη από τον Μάρτιο της ίδιας χρονιάς κοσμεί τον θρόνο της Εκκλησίας των Θεσσαλονικέων. Τον καλεί κοντά του και στις 11 Οκτωβρίου 1951 τον χειροτονεί διάκονο στον Ιερό Μητροπολιτικό Ναό του πολιούχου Αγίου Γρηγορίου του Παλαμά. Στις 6 Νοεμβρίου τον διορίζει στον ναό του Αγίου Γεωργίου Νεαπόλεως. Παράλληλα ο διάκονος Πολύκαρπος φοιτά στην Θεολογική Σχολή του Α.Π.Θ. Στον Άγιο Γεώργιο Νεαπόλεως προϊστάμενος ήταν ο Αρχιμανδρίτης Ιάκωβος Παυλάκης, μια εξέχουσα άγια φυσιογνωμία των καιρών μας. Μαζί οργάνωσαν τα κατηχητικά σχολεία και τις παιδικές κατασκηνώσεις και διακρίθηκαν στον τομέα αυτό. Μαζί επίσης υπηρετούσαν στο Γραφείο Γάμων της Ιεράς Μητροπόλεως Θεσσαλονίκης.

Λίγο μετά την απόκτηση του πτυχίου της Θεολογικής Σχολής ο Μητροπολίτης τον χειροτονεί πρεσβύτερο στις 12 Ιανουαρίου 1958 και τον διορίζει στον Ιερό Ναό Παναγίας Φανερωμένης Καλλιθέας, όπου συμβάλλει τα μέγιστα για την σύντομη ανέγερση και ανάπτυξη του Ναού. Με τον πρᾶο και ταπεινό του χαρακτήρα γίνεται αγαπητός. Όλοι τον εκτιμούν και τον σέβονται· συνεργάζεται άψογα και με τους πιο δύσκολους χαρακτήρες. Η ολοκλήρωση του Ναού σηματοδοτεί την επιτυχημένη πορεία του στην Εκκλησία. Ο Επίσκοπος ευχαριστημένος από την σταθερότητα και σύνεση του χαρακτήρα του καθώς και την εν γένει δραστηριότητά του, τον προάγει σε θέσεις πιο απαιτητικές. Τον αναδεικνύει Ηγούμενο της Μονής της Αγίας Θεοδώρας στην πόλη, όπου υπηρετεί επί οκταετία, καθώς και Γραμματέα της Ιεράς Μητροπόλεως. Παράλληλα αναλαμβάνει καθήκοντα προϊσταμένου στον Ιερό Ναό της του Θεού Σοφίας.

Η διακονία του έχει ήδη χαρακτηριστεί από την προσφορά του στον ευαίσθητο τομέα της νεότητας. Ακόμη τα χρόνια είναι δύσκολα και υπάρχει μεγάλη φτώχεια στην πόλη. Με τα προσωπικά του χρήματα και οποίους άλλους πόρους μπορεί να βρει, προσπαθεί να εξασφαλίσει στα παιδιά ρούχα, παπούτσια, χαρτζηλίκι, φαγητά και γλυκά που στερούνται. Προσπαθούσε επίσης να βοηθήσει παιδιά για να μπουν στο Γυμνάσιο ή να ακολουθήσουν ανώτερες σπουδές. Το κατηχητικό και η κατασκήνωση αποδεικνύουν την επιτυχία του στο να εμπνέει και να πλάθει τις ευαίσθητες νεανικές καρδιές. Με ιδιαίτερο ζήλο παροτρύνει τα παιδιά να

σπουδάσουν την βυζαντινή μουσική και για την πρακτική τους εξάσκηση τα ανεβάζει στο αναλόγιο. Στο ιερό βήμα όπου Ιερουργεί ο πατήρ Πολύκαρπος πλήθος παιδιών τον εξυπηρετούν. Άλλα στο ιερό και άλλα στο αναλόγιο απολαμβάνουν την αγάπη και το ενδιαφέρον του πατρός Πολυκάρπου και σιγά-σιγά γίνονται στελέχη που υπηρετούν την Εκκλησία του Χριστού από διάφορες θέσεις.

Στο ναό της Αγίας Σοφίας αρχίζει πλέον να διακρίνεται και για τα πολλά του πνευματικά χαρίσματα και να καθιερώνεται στην συνείδηση των συλλειτουργών του. Με φόβο Θεού υπηρετεί το άγιο θυσιαστήριο. Είναι απλός, Ιεροπρεπής και κατανοητός χωρίς επίπλαστη συμπεριφορά. Συγκεντρωμένος στο καθήκον ενώπιον του θυσιαζόμενου Χριστού, ευλαβής και απερίεργος στέκεται στην άγια Τράπεζα χωρίς να αποσπάται η προσοχή του ή να κάνει παρατηρήσεις που διασπούν την ειρήνη λειτουργού και εκκλησιάσματος. «Οι παρατηρήσεις γίνονται ειρηνοπρεπώς και κατ' ιδίαν», όπως έλεγε ο ίδιος σύμφωνα με το παράδειγμα του Μητροπολίτη του.

Επιπλέον είναι εργατικός και δραστήριος σε όλους τους τομείς και το σπουδαιότερο φιλοχρήματος και υπερβολικά ελεήμων. Δεν χάνει ευκαιρία για να ενεργοποιεί την αγάπη με πολλούς τρόπους. Τονίζει ότι απόλαυσε την αγάπη της Εκκλησίας διά του Επισκόπου του και ότι τον ενδιαφέρει η μετάδοσή της σε κάθε άνθρωπο που έχει την ανάγκη της λέγοντας: Απ' ό,τι μου 'δωσαν, δίνω. Η αγάπη πρέπει να αλλάζει χέρια».

Στολισμός του συνετού χαρακτήρα του είναι κατ' εξοχήν η σιωπή. Αποφεύγει να μιλά για τον εαυτό του, τα προσωπικά του, την ζωή του, τις δοκιμασίες του, τις εμπειρίες του. Τα λίγα λόγια σε περιόδους διωγμών και πειρασμών αναδεικνύουν την σοφία του ανδρός και ταυτόχρονα επισημαίνουν την αγιωσύνη του καθώς κάτω από το πέπλο της σιωπής και της προσευχής σηκώνει αδιαμαρτύρητα την κοινή κληρονομιά των αγίων, τον Σταυρό.

Στα 1961 δημιουργείται γύρω του ένας πυρήνας νεανίδων μορφωμένων που ποθούν να ακολουθήσουν την μοναχική ζωή. Κατευθύνονται πνευματικά από τον πατέρα Πολύκαρπο -που είναι πιά στην συνείδηση όλων ένας αξιοσέβαστος Γέροντας αν και νέος ηλικιακά- και ποθούν την ίδρυση ενός Ησυχαστηρίου. Ο Μητροπολίτης δίνει ευλογία να αγορασθεί με χρήματα των νέων γυναικών αγρόκτημα 13 στρεμμάτων κοντά στο χωριό Φίλυρο Θεσσαλονίκης. Όταν όμως άρχισαν οι προκαταρκτικές εργασίες των εγκαταστάσεων, ο φιλομόναχος Δεσπότης ζήτησε επτά μέλη από την συνοδεία των κοριτσιών -και κυρίως τις πιο εγγράμματες- να εγγραφούν και να εγκατασταθούν στην νεοσύστατη υπό την Ηγουμένη Θεοδώρα Χερτούρα Μονή Πανοράματος Θεσσαλονίκης. Επειδή όμως όλες αρνήθηκαν να διαλύσουν την άτυπη συνοδεία τους, ο Δεσπότης ανακάλεσε

την ίδρυση της Μονής στην επαρχία του. Το θέμα ανατέθηκε με την προσευχή στον Θεό και ο Γέροντας Πολύκαρπος περίμενε την φωνή του Θεού να μιλήσει.

Το καλοκαίρι, του 1965 ο Γέροντας Πολύκαρπος γνωρίστηκε με τον Άγιο Γέροντα Παΐσιο (πρώην Σιναΐτη), που ήταν τότε άρρωστος. Ο πατήρ Πολύκαρπος ενεργοποίησε τα πνευματικά του παιδιά γιατρούς και νοσοκόμες (οι οποίες ήταν μέλη της «συνοδείας») για να εξετασθεί ο Άγιος Παΐσιος και να ακολουθήσει την κατάλληλη αγωγή. Υπέφερε από «εκτεταμένη βρογχεκτασία του κάτω λοβού του αριστερού πνεύμονος, φυματιώδους αιτιολογίας». Ο Άγιος Παΐσιος ευγνώμων προς τον Γέροντα Πολύκαρπο και γνώστης πλέον του θέματος για την ίδρυση Ησυχαστηρίου υποσχέθηκε να τον βοηθήσει με την προσευχή του, αλλά και να τον φέρει σε επαφή με τον γνωστό του πατέρα Αγαθάγγελο Παρλάντζα από τον Πολύγυρο. Εκείνος θα ήταν ο συνδετικός κρίκος με τον Μητροπολίτη Κασσανδρείας Συνέσιο Βισβίνη για να ιδρυθεί το Ησυχαστήριο στην περιφέρεια της δικαιοδοσίας του.

Ο Θεός ευλόγησε την προσπάθεια αυτή και έτσι ο Γέροντας Πολύκαρπος πήρε από τον Μητροπολίτη Συνέσιο το έγγραφο της άδειας για ανέγερση κελλιών και ενός Ναού. Γνωστά πνευματικά πρόσωπα της Μακεδονίας, αρχιτέκτονες και μηχανικοί βοήθησαν στο έργο του Γέροντα Πολυκάρπου και έτσι τον 'Οκτώβριο του 1967 δέκα αδελφές εγκαταστάθηκαν στο καινούργιο Ησυχαστήριο.

Όμως οι δοκιμασίες του πατρός Πολυκάρπου δεν σταματούν εδώ. Ο άγιος Γέροντάς του και ευεργέτης του, ο αξιόλογος Επίσκοπος Θεσσαλονίκης Παντελεήμων ο Α', στις 28 Φεβρουάριου 1968 κηρύσσεται έκπτωτος και απομακρύνεται «αντικανονικώς και αντισυνταγματικώς». Μετά από μία επταετία αποκαθίσταται χωρίς όμως να ξαναγυρίσει στον θρόνο. Φέροντας τα στίγματα του Ιησού Χριστού κοιμήθηκε εν Κυρίω προσευχόμενος στις 14 Ιουνίου 1979 στην Αθήνα και τάφηκε στην Ιερά Μονή Βλατάδων. Τις επιπτώσεις από την απομάκρυνση του Επισκόπου δέχονται αδιαμαρτύρητα και τα πνευματικά του παιδιά, οι συνεργάτες του.

Έτσι και ο Γέροντας Πολύκαρπος παύθηκε από Ηγούμενος της Μονής της Αγίας Θεοδώρας καθώς και από την Γραμματεία της Μητροπόλεως Θεσσαλονίκης. Πριν τον απομακρύνουν από την προϊσταμενία του Ναού της Αγίας Σοφίας, ο ίδιος προλαβαίνει το γεγονός και ζητά το 1970 -ύστερα από 18 χρόνια υπηρεσίας στην Μητρόπολη Θεσσαλονίκης- καταφύγιο στην Ιερά Μητρόπολη Κασσανδρείας.

Ο συνετός Επίσκοπος Συνέσιος, περιβάλλει με πολλή αγάπη τον προσοντούχο κληρικό και τον προωθεί κατάλληλα. Από κληρικός στο κέντρο της πολύβοης Θεσσαλονίκης, διορίζεται Εφημέριος, Ιεροκήρυκας και Πνευματικός στην ενορία

Αγίου Γεωργίου Βασιλικών, Αρχιερατικός Επίτροπος της Μητροπόλεως και συγχρόνως με το υπ' αριθμόν 618/3-7-1970 έγγραφο της Ιεράς Μητροπόλεως Κασσανδρείας ορίζεται Πνευματικός Πατέρας και Καθοδηγητής του Ησυχαστηρίου Μοναζουσών «ο Άγιος Ιωάννης ο Θεολόγος» Σουρωτής.

Με πρωτοφανή ζήλο εργάστηκε και βοήθησε στην ανάπτυξη και ανάδειξη του Ησυχαστηρίου. Συμπλήρωσε τις εγκαταστάσεις του, επέκτεινε τα κελλιά, δημιούργησε νέα τράπεζα, Με την απαραίτητη ευλογία της εκκλησιαστικής αρχής, την υπόδειξη των αρμοδίων μηχανικών και τεχνικών και την βοήθεια του στρατού «προίκισε» το μοναστήρι με ηλεκτρικό ρεύμα, πόσιμο νερό και δρόμο.

Ο Άγιος Παΐσιος, όταν έβγαινε από το Άγιον Όρος για λόγους υγείας φιλοξενούνταν στο Ησυχαστήριο και εκεί συναντούσε τον Γέροντα Πολύκαρπο και συζητούσαν ανταλλάσσοντας πολύτιμες πνευματικές εμπειρίες. Ο Άγιος Γέροντας Παΐσιος ουδέποτε αναμείχθηκε στις κτιριακές ή άλλες υλικές υποθέσεις. Επικοινωνούσε πολύ καλά με τον Γέροντα Πολύκαρπο και ποτέ δεν έπαιρνε καμιά πρωτοβουλία αν δεν συζητούσε προηγουμένως με τον ίδιο. Η συμβολή του Αγίου Παΐσιου στον πνευματικό καταρτισμό των μοναζουσών ήταν πολύτιμη και έτσι ο πατήρ Πολύκαρπος έφτιαξε ένα κελλάκι στο βουνό, για να μένει ο Άγιος Γέροντας Παΐσιος όταν επισκεπτόταν το Ησυχαστήριο.

Το 1972 ο Γέροντας Πολύκαρπος μεταφέρθηκε μόνιμα από τα Βασιλικά, όπου διέμενε, στο Ιερό Ησυχαστήριο όπου δεχόταν καθημερινά πλήθος προσκυνητών για εξομολόγηση. Το 1974 ο Μητροπολίτης Κασσανδρείας με το υπ' αριθμόν 7/10-1-1974 έγγραφό του, ανέθεσε στον Γέροντα Πολύκαρπο να προβαίνει σε χειροθεσία ρασοφόρων, μικροσχήμων και μεγαλόσχημων από τις ασκούμενες στο Ησυχαστήριο αδελφές.

Συν τω χρόνω το Ησυχαστήριο με την συμβολή και των δύο Γερόντων αποκτά πανελληνίως καλή φήμη. Ακολουθεί ένα ωραίο αγιορείτικο τυπικό το οποίο χαρακτηρίζει το ησυχαστικό πνεύμα με τις ακολουθίες που τελούνται με σχολαστικότητα και τις ωραιότατες αγρυπνίες. Σύντομα το Ησυχαστήριο αποκτά πολυμελή αδελφότητα με 70 αδελφές. Επί 22 συναπτά έτη (1961-1983) ο κτίτωρ και πνευματικός Γέροντας Πολύκαρπος κατέθεσε όλο του το είναι για την πρόοδο των αδελφών και του Ησυχαστηρίου.

Στο σημείο αυτό αξίζει να αναφέρουμε ότι την σφραγίδα της εν γένει δραστηριότητας του πατρός Πολυκάρπου έβαλε η ιδιότητά του ως πνευματικού πατέρα. Θητεύοντας ο ίδιος παρά τους πόδας αγίων όντως κληρικών, όπως ο Μητροπολίτης Παντελεήμων και ο Αρχιμανδρίτης Ιάκωβος Παυλάκης, απέκτησε πολύτιμες γνώσεις και εμπειρίες. Η φιλομάθεια και η ευσέβεια του πλούτισαν το

πνεύμα του. Τα φιλόθρονα αισθήματα του εκδηλώνονταν σε κάθε ευκαιρία προς όλους και ιδίως τους πάσχοντες και τα παιδιά.

Ως πνευματικός ήταν θεοφώτιστος· άκουγε πολύ και μιλούσε λίγο. Ήταν προσηνής, πράος και καλοσυνάτος. Είχε ακριβή γνώση των Ιερών Κανόνων τους οποίους τηρούσε αυστηρά για τον εαυτό του αλλά διαχειριζόταν με διάκριση και οικονομία για τους άλλους. Έτσι έγινε άριστος θεραπευτής των ψυχών και περιζήτητος πνευματικός.

Όμως αυτή του η ιδιότητα, «να θηρεύει ψυχάς προς σωτηρίαν» δεν ξέφυγε την προσοχή του μισόκαλου διαβόλου. Έτσι ο Γέροντας για άλλη μιά φορά ρίχνεται μέσα στο καμίνι των θλίψεων και αναγκάζεται για την ειρήνευση όλων να εγκαταλείψει το κτιτορικό του έργο στο οποίο αναλώθηκε επί 22 χρόνια.

Ποτέ δεν βαρυγκόμησε ή παραπονέθηκε για ό,τι συνέβη. Απέφευγε να συζητά το γιατί αποχώρησε. «Η συζήτηση για το θέμα σκανδαλίζει τους πιστούς» έλεγε και πρόσθετε:

«Αφού το επιτρέπει ο Θεός, Εκείνος ξέρει και το γιατί. Να είναι ευλογημένο. Κάτι καλύτερο θα προκύψει από αυτή την ιστορία».

Με υπομονή και σιωπή άλλα και πολλή πίστη και ελπίδα στον Θεό αποχώρησε αναζητώντας μαζί με λίγες αδελφές που τον ακολούθησαν, νέο τόπο ψυχικής αναπαύσεως. Αφού μελέτησε καλά τις προτάσεις διαφόρων Μητροπολιτών της Μακεδονίας και της Θράκης, αποδέχθηκε την πρόταση του τότε Μητροπολίτη Αλεξανδρουπόλεως Ανθίμου του Α' για εγκατάσταση του στην υπό την επωνυμία «Παναγία του Έβρου» κατασκήνωση της Ιεράς Μητροπόλεως. Με την ηθική και οικονομική στήριξη της Μητροπόλεως ο Γέροντας αγωνίζεται για το στήσιμο της νέας Μονής και την ευημερία της. Η διψασμένη ακριτική γη της Θράκης πλαισιώνει την προσπάθεια του Γέροντα που αναδεικνύει τον Ιερό χώρο με την επιβλητική πνευματική του παρουσία. Σταδιακά γίνεται Γέροντας στην συνείδηση όλων. Η αδελφότητα στελεχώνεται από 50 αδελφές οι οποίες εργάζονται τις ιερές τέχνες της αγιογραφίας, της κεντητικής, της ιεροραπτικής κ.ά. Συγχρόνως διετέλεσε Ηγούμενος της ανδρώας Ιεράς Μονής Αγίου Ιωάννου του Θεολόγου» Αετοχωρίου.

Επίσης με τις επισκέψεις που έκανε ο Γέροντας στις Όρθόδοξες χώρες της Ρουμανίας (Μονές Putna, Moldovița, Schitul Sihastria-Putna στην Suceava), Σερβίας, Βουλγαρίας (Μονές Σόποτ, Βρατσές, Καλόφερ), Ρωσίας, Λιβάνου, Συρίας (Μονές Κοιμήσεως Θεοτόκου Ταρτούς, Αγίου Γεωργίου Χομείρα, Μητρόπολη Χαλεπίου), Κύπρου έκανε το μοναστήρι του γνωστό και εκεί με αποτέλεσμα οι εκεί

Μονές να παραδειγματίζονται από την καλή σειρά, πνευματική τάξη και τυπικό της Μονής της Παναγίας του Έβρου. Συμπαραστάθηκε πνευματικά σε πολλές ψυχές στα Μοναστήρια εκείνα και βοήθησε και υλικά την συντήρηση και βελτίωση των κτιριακών τους εγκαταστάσεων. Μα πάνω απ' όλα συνέβαλε στην αναδιοργάνωση του μοναχικού βίου σ' αυτές τις χώρες με την φιλοξενία μοναζουσών στην δική του Μονή. Τους προσέφερε τις δυνατότητες αφομοίωσης του Ορθόδοξου λειτουργικού τυπικού, εκμάθησης της Ελληνικής γλώσσας, εκπαίδευσης στα εργαστήρια χειροτεχνίας της Μονής κ.ά. Έτσι έγινε για όλους αυτούς Μεγάλος Πνευματικός Πατέρας και ευεργέτης, ένας αληθινός στάρετς. Μονές από χώρες που τέλεσαν υπό την καταδυνάστευση του αθεϊσμού και του μισόχριστου ισλαμισμού καλλιεργήθηκαν πνευματικά από τον Γέροντα για να επιστρέψουν στις ευλογημένες ρίζες τους και να συνεχίσουν απρόσκοπτα την ιερή ορθόδοξη μοναχική τους παράδοση. Έτσι η Μονή της Μάκρης έγινε σημείο αναφοράς των Όρθόδοξων λαών και φάρος φωτεινός του μοναχισμού.

Την σύνταξή του ως εφημέριος έλαβε την 31η Δεκεμβρίου 1987 από την Ιερά Μητρόπολη Αλεξανδρουπόλεως. Το Οικουμενικό Πατριαρχείο εις αναγνώρισιν των κόπων του για την Εκκλησία, του απένειμε το έτος 1991 το οφίκιο του Αρχιμανδρίτου του Οικουμενικού Θρόνου».

Η κτιριακή δραστηριότητα του Γέροντα συμπληρώθηκε με την θεμελίωση και ανέγερση του νέου ευρύχωρου τριόροφου ναού των Τριών Ιεραρχών που θα καλύπτει τις λειτουργικές ανάγκες της αδελφότητας και των προσκυνητών και θα είναι ένα χριστιανικό μνημείο της περιοχής. Στις 23 Φεβρουάριου 2011 ο Γέροντας γιόρτασε τα ονομαστήριά του με την συμμετοχή του Μητροπολίτου Σιατίστης Παύλου και της Ηγουμένης της Μονής Υπεραγίας Θεοτόκου Μικροκάστρου Θεολογίας μοναχής και της συνοδείας της. Η Γερόντισσα Θεολογία ήταν από τις πρώτες πνευματικές θυγατέρες του Γέροντα. Αποχώρησε το 1994 από την Μονή της Μάκρης με λίγες αδελφές για να ξεκινήσει την αναδημιουργία της Μονής Μικροκάστρου με την ευλογία του αγίου Μητροπολίτη Σισανίου και Σιατίστης Αντωνίου Κόμπου. Με την ευκαιρία της γιορτής του Γέροντα συνέθεσαν και έψαλαν μαζί με την συνοδεία της το παρακάτω δοξαστικό που αναφέρεται στον ενάρετο Γέροντα και την επανασύνδεση των δύο αδελφοτήτων:

Δοξαστικόν

επί τοις ονομαστηρίοις του Γέροντος Πολυκάρπου

Ήχος πλ. Α΄

Δόξα Πατρί... Και νυν...

«Σήμερα η χάρις του Αγίου Πνεύματος, επί τη μνήμη του θεοφόρου Πατρός ημών, Αγίου Πολυκάρπου Σμύρνης, πάντας ημάς συνήγαγεν τους εγγύς και τους μακράν, ίνα τη ευλογία των Σεβασμιωτάτων Ποιμεναρχών ημών, Ανθίμου του Δευτέρου και Παύλου, συνορτάσωμεν τα ονομαστήρια του πολυσεβάστου πατρός ημών Γέροντος Πολυκάρπου.

Δεύτε ουν αι μονάστριαι πάσαι, όσαι της τραπέζης αυτού ουδέποτε απέστητε και όσαι της πατρικής εστίας μακρυνθείσαι προς καιρόν, σήμερα πατροποθήτως συνήλθομεν τη ομοθύμω και σεμνή παρουσία του Γέροντος Στεφάνου. Προς δε και οι εν κόσμω οικούντες αδελφοί ημών, περιχαρώς συνδραμόντες, εγκωμιάζοντες ούτως είπωμεν:

Σεβάσμιε πατήρ ημών, χείρε και ευφραίνου, κύκλω της τραπέζης σου ως στελέχη βλέπων τα έκγονά σου, προσάγοντα τω Κυρίω ταις σοφαίς διδασκαλίαις σου, κλάδους αγαθοεργίας. Ταις πατρικαίς γαρ ευχαίς σου το νέφος της αθυμίας διελύθη και το έαρ της ομονοίας περιεχύθη.

Συ γαρ αυτός ουκ επαύσω ευεργετών και συμπαθών πάντα πελάζοντα πτωχόν και πάντας τους εν ανάγκαις. Έτι δε εν Βορρά και εν Νότω ομοδόξους Ιεράς Μονάς και Ασκητήρια.

Πάντες ουν σκιρτήσωμεν επί τω θριάμβω της φιλαδελφίας και τω ειρηνάρχη Θεώ ημών, τω τα πατρώα σπλάγχνα διανοίξαντι τω Ασώτω Υιώ γονυπετούντες είπωμεν:

Φιλάνθρωπε Κύριε, πρόφθασον, εξελού ημάς της τυραννίδος των παθών και των επικειμένων του πονηρού επιφορών.

Και δώρησαι τω κεκοπιακότι και φιλοστόργω πατρί ημών, τω τας χορείας των Μοναστριών συστησαμένω, υγείαν αδιάπτωτον και γήρας ακαταίσχυντον, υπομονήν εις τέλος και αγάπην υπερόριον.

Και εν τω μέλλοντι αιώνι τον στέφανον της δικαιοσύνης και την μετά πάντων των Αγίων και Αγγέλων ατελεύτητον διαμονήν.

Πρεσβείαις, Κύριε, της Θεοτόκου και πλουσίαις χάρισι των Ιερών αυτής εικονισμάτων, εν Μάκρη και εν Μικροκάστρω, αξίωσον πάντας ημάς επιμελώς διανύσαι τον της μετάνοιας προκείμενον αγώνα και το της εγκρατείας μέγα πέλαγος».

Αφού συμπλήρωσε την ιερατική του διακονία μία εξηκονταετία, αρδεύοντας την

Μακεδονική γη επί 30 χρόνια και την Θρακική για άλλα τόσα, κοιμήθηκε εν Κυρίω συμπληρώνοντας το 83ο έτος της ηλικίας του στις 15 Ιουνίου 2012 αφήνοντας μνήμη αγίου κληρικού και πνευματικού πατέρα στο πλήρωμα της Εκκλησίας και στα πολυπληθή από την Ελλάδα και το εξωτερικό πνευματικά παιδιά του.

Στην συνέχεια δημοσιεύουμε απόσπασμα του επικηδείου λόγου που εξεφώνησε προς τιμήν του ο Μητροπολίτης Αλεξανδρουπόλεως Άνθιμος ο Β΄.

«Η προσωπική του παρουσία απέπνεε πνευματικότητα, γαλήνη και ευγένεια. Ήταν πάντοτε ήρεμος στην αναστροφή, ολιγόλογος στη συζήτηση, διακριτικός στη συμπεριφορά, μειλίχιος στις εκδηλώσεις, προσηνής στους τρόπους.

Η σοβαρότητα του ύφους του δεν μπορούσε να κρύψει την αγάπη του για κάθε άνθρωπο και το ενδιαφέρον του για τα ζητήματά του.

Η αρχοντιά της ψυχής του εκδηλωνόταν στον καθένα, μικρό η μεγάλο. Ακόμη και να υποπτευόταν ότι κάτι ήθελες, το προσέφερε αστραπιαία.

Το ενδιαφέρον του για τα πνευματικά του παιδιά, όπου γης, έφτανε κοντά τους και τηλεφωνικά, στην κατάλληλη στιγμή που το είχαν ανάγκη.

Γνωρίζαμε όλοι πόσο αξιοποιούσε το ισχυρό όπλο της προσευχής για όλους.

Στην εξομολόγηση ήταν αργός, χωρίς βιασύνη, χωρίς επιτηδευμένα λόγια, μιλούσε με προσωπικά του παραδείγματα που σε «άνοιγαν» αμέσως, ώστε να νιώσεις την αγάπη και την αποδοχή.

Πόσοι εδώ μέσα και πόσοι παντού δεν ακούμπησαν την ψυχή τους επάνω του...

Άγρυπνη ήταν η φροντίδα του για τις μοναχές, με σεβασμό στον πνευματικό αγώνα κάθε μιας αδελφής, αγωνιούσε εξαιρετικά για τον ακλινή βηματισμό της Μονής και για την επάρκειά της.

Τον καινούργιο Ναό δεν τον πρόλαβε, μα το προσευχητικό πέρασμά του μέσα στα γιαπιά θα τον ολοκληρώσει.

Υπέφερε σε κάθε πρόβλημα των μοναχών, σε κάθε πειρασμό της Μονής.

Δεν τον ενδιέφεραν, δεν σχολίαζε τα λάθη των άλλων, αλλά η ενδεχόμενη δική του ευθύνη.

Συγχωρούσε το κάθε πικρό ποτήρι που του προσέφεραν και τον κάθε πτερνισμό που του ανταπέδιδαν οι ευεργετημένοι απ' αυτόν.

Τα βιώματά του από τη νεώτερη εκκλησιαστική ιστορία της Ελλάδος καταστάλαξαν μέσα του μία εξαιρετική εμπιστοσύνη στον Χριστό και στην Κυρία μας Θεοτόκο, αλλά και μία μοναδική ψυχραιμία μπροστά στον ανθρώπινο παράγοντα...».

Συμπερασματικά αναφέρουμε ότι ο συνετός Γέροντας Πολύκαρπος έζησε μία ζωή γεμάτη δράση και αγαθά έργα. Ήρε τον Σταυρό του Κυρίου με πολλή πίστη στον Θεό, αδιάλειπτη προσευχή, αυταπάρνηση και σιωπή. Καθιερώθηκε στην συνείδηση των ανθρώπων ως ο Γέροντας της αγάπης. Η μορφή του ενέπνεε σε όλους την εμπιστοσύνη, το σέβας και την ασφάλεια. Ήταν αμνησίκακος και ευεργετικός ακόμη και με όσους τον είχαν πικράνει ή αμφισβητήσει. Υπήρξε λάτρης της ελεημοσύνης και κάθε είδους συμπαραστάσεως σε όλους ανεξαιρέτως.

Δεν ήταν ο κληρικός του γραφείου και των γραφειοκρατικών διαδικασιών. Σπούδασε «την επιστήμη της μοναδικής πολιτείας» στην Μητρόπολη του μοναχισμού, τον Ιερό Άθωνα. Με θυσία του χρόνου, και της υγείας του ταξίδευε στο Άγιον Όρος μεταφέροντας ο ίδιος υλικά ή συνεργεία από πνευματικά του παιδιά που ήταν έμπειροι τεχνίτες για να αναλάβουν δωρεάν διάφορες εργασίες σε καλύβες, σκήτες και ερημητήρια με μοναδικό αντιδώρημα την προσευχή τους για την ευόδωση των έργων του. Εκεί ανασήκωνε τα ράσα του και εργαζόταν χειρωνακτικά μέχρι εξαντλήσεως. Επίσης μόρφωνε το πνεύμα του με την συναστροφή με διακεκριμένους Γέροντες στα Κοινόβια ή την έρημο.

Ιδιαίτερη ήταν η προσφορά του στον ευαίσθητο χώρο του γυναικείου μοναχισμού με την δημιουργία και στελέχωση δύο Ιερών Μονών που αποτελούν παράδειγμα για άλλες Μονές. Επίσης αξιομνημόνευτη είναι η προσφορά του στον παγκόσμιο ορθόδοξο μοναχισμό όπως μαρτυρούν κληρικοί, μοναχοί και μοναχές από διάφορες χώρες που γνωρίσαμε.

Η μέριμνά του για τον οίκο του Κυρίου, εκεί όπου τελεσιουργούνται τα φρικτά μυστήρια, τον έκανε ζηλευτό επιμελητή των ναών, των θυσιαστηρίων, των αγίων εικόνων και των ιερών λειψάνων ώστε όλα να μαρτυρούν ιεροπρέπεια και να καταλύσσουν την ψυχή του πιστού.

Δεν θα μπορούσε φυσικά να μην ενδιαφέρεται και για την γη. Περιδιαβαίνοντας κανείς τους κήπους και τα κτήματα της Μονής διαπιστώνει αυτό που μαρτυρείται από τις μοναχές για νέες μεθόδους και τεχνικές που έφερε ο λάτρης της δημιουργίας Γέροντας Πολύκαρπος. Το αρμονικό δέσιμο κτιρίων και κήπων συνιστά ένα πρότυπο οικολογικό πάρκο που προβάλλει την γαλήνη του τόπου καθώς και την ανώτερη επίβλεψη του Γέροντα.

Η πλούσια καρδιά του αγκάλιαζε όλους και όλα. Κατά το γραφικό «όλην την ημέραν ελεεί και δανείζει ο δίκαιος», ο Γέροντας ασκούσε ολημερίς την έμπρακτη αγάπη, εξομολογώντας, νουθετώντας, συμπαραστεκόμενος στους άλλους, παρεμβαίνοντας σε διαφόρους ισχυρούς υπέρ της επιλύσεως των ξένων προβλημάτων, δίνοντας άφθονα την οικονομική στήριξη στους ενδεείς.

Η γαλήνια μορφή του που πρόδινε την εσωτερική του πνευματική εργασία, τον καθιέρωσε και στο πιο «δύσκολο κοινό» δηλαδή τα μικρά παιδιά και τα ζώα τα οποία δύσκολα παιδαγωγούνται ή εκπαιδεύονται...

Η ιεραποδημία ήταν για τον Γέροντα, ευκαιρία εσωτερικής ανασυντάξεως, παροχής ευλογίας για την αδελφότητά του και την συνοδεία των λαϊκών αδελφών.

Ο γράφων, που ευλογήθηκε από τον Θεό με δύο συναντήσεις με τον μακαριστό Γέροντα, εντυπωσιάσθηκε από τον συνετό και συγκρατημένο χαρακτήρα του, καθώς και από το καθάριο και εξαγιασμένο βλέμμα του το οποίο μιλά για την προορατικότητα και διορατικότητά του, τις οποίες επιβεβαιώνουν πολλές έγκυρες πηγές.

Ήταν ο όντως άνθρωπος του Θεού και η ευαίσθητη καρδιά του μία αληθινή εστία αγάπης...

Στην συνέχεια δημοσιεύουμε μιά επιστολή του Γέροντα Πολυκάρπου προς κάποιον Ιερομόναχο και η οποία μας παρέχει πολύτιμες πληροφορίες για τα πρώτα χρόνια της ιερατικής διακονίας του Γέροντα Πολυκάρπου. Επίσης από το περιεχόμενο καταλαβαίνουμε ότι ο Γέροντας διέθετε μεγάλη πείρα στο θέμα διοργανώσεως μιας νέας Μονής καθώς επίσης και μεγάλη πνευματική εμπειρία για την διακονία των ψυχών.

ΑΡΧΙΜΑΝΔΡΙΤΗΣ

ΠΟΛΥΚΑΡΠΟΣ ΜΑΤΖΑΡΟΓΛΟΥ

ΜΑΚΡΗ-ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΕΩ Σ

68100

Αγαπητέ εν Χριστώ αδελφέ,

π. Χ...., ευλόγησον.

Το από 16-6 γράμμα σου έφθασε στα χέρια μου στις 8-8, δηλ. με ταχύτητα χελώνας. Η προχειρήσις σου σε Αρχιμανδρίτη και η τοποθέτησις σου στη θέσι του Πρωτοσυγκέλου, μου έδωσαν ιδιαίτερη χαρά. Εύχομαι και οι δύο αυτές καταξιώσεις να σε βοηθήσουν πρώτα ν' απόκτησης πείρα και ύστερα να σε διδάξουν την πρακτική ταπείνωση, την οδόν δηλ. της σωτηρίας. Δεν μπορείς να φαντασθής πόσο με κούρασαν έμενα τα αξιώματα και οι τίτλοι.

Ήμουν Διάκονος στον Άγιο Γεώργιο Νεαπόλεως και οσάκις πήγαινα στον Ναό μου περνούσα μπροστά από την Παναγία Χαλκέων. Και ο λογισμός μου έλεγε, αν κάποτε γίνης ιερεύς και έλθης στην Εκκλησία αυτή θα είσαι σπουδαίος. Συγχρόνως εργαζόμουν και στην διοίκησι της Μητροπόλεως Θεσσαλονίκης, όσο κανείς άλλος από τους συναδέλφους κληρικούς και λαϊκούς, δίχως παράπονο και δίχως αξιώσεις. Είδε ο Μητροπολίτης την προσφορά μου και με μετέθεσε στην Αγία Σοφία. Ούτε στο όνειρό μου δεν το περίμενα και εν συνεχεία με την προτροπή του, οι πατέρες με εξέλεξαν Ηγούμενο της Αγίας Θεοδώρας. Ευτυχώς δεν το πήρα επάνω μου, γιατί πάντοτε πίστευα ότι δε μου άξιζαν αυτές οι προαγωγές. Λειτουργήσα πολλές φορές με Αγιορείτας εναρέτους Ιερομονάχους, ολιγογραμμάτους και τελείως άβολους για το χώρο της Αγίας Σοφίας και έκαμα σχεδόν πάντοτε τον διάκονο. Έδυνα την πρώτη θέσι στους εγγάμους Ιερείς, σε υπερήλικες, σε νέους, κατά πολύ νεώτερους από μένα και αισθανόμουν στο φυσικό μου περιβάλλον. Παντού κουράσθηκα, αλλά μου έμειναν αγαθές αναμνήσεις. Το ίδιο εύχομαι και σε σένα και κάτι περισσότερο: να σε επισκιάζη η χάρις του Θεού, η οποία και ν' αναπληροί τις ελλείψεις σου.

Όσον άφορα το θέμα των τριών νέων παιδιών λίγο πρέπει να το προσέξεις. Από τώρα να τους καθορίσης πρόγραμμα καλογερικό, δηλ. α) προσευχή β) λίγα λόγια κι αυτά μετρημένα γ) την χρήσι του κομβοσχοινίου και την ησυχαστική ευχή δ) μελέτη των πατερικών κειμένων και μία φορά την εβδομάδα συνάντησι συνδυασμένη με Εσπερινό ή Απόδειπνο και εν συνεχεία μιά σύναξι με ανάγνωσι πατερική και προσπάθεια για πρακτική εφαρμογή των όσων διαβάζετε η λέτε. Βεβαίως την πρώτη θέσι στην μελέτη τους, την καθ' ημέρα, να έχει η Καινή Διαθήκη. Τουλάχιστον από ένα κεφάλαιο.

Πολιτευόμενος κατ' αυτόν τον τρόπο ετοιμάζεις πρώτα χριστιανούς με συνείδησι, μονάχους σωστούς και προπαντός καλούς υποτακτικούς. Αν πρόκειται να κάμης

μοναχούς ιδιορρυθμούς, καλύτερα είναι να μην κουράζεσαι και να μην κολάζεσαι.

Προς το παρόν ο κύκλος των τριών αυτών παιδιών να μείνη περιορισμένος, όπως ο αριθμός των Αγίων Αποστόλων ήταν κλειστός, και πέραν των 12 υπήρχαν και οι 70. Στην δεύτερη κατηγορία μπορούν να παρακολουθούν πολλοί, όχι όμως με αυστηρά κριτήρια. Από αυτούς με τον καιρό θα αναδειχθούν νέες κλίσεις καλογερικές και θα μπορείς να κάμης επιλογή με ρυθμούς αργούς ώστε όσοι αποφασίσουν να είναι έτοιμοι για όλα.

Εάν μάθαιναν να πλέκουν κομβοσχοίνοι θα έκαναν πρακτική εφαρμογή των όσων τους διδάσκεις και θα έβαζαν μιά καλή αρχή να προσεύχωνται κατά το δυνατόν πρακτικά και περισσότερο.

Βεβαίως αν αξιωθούμε να τα πούμε διά ζώσης θα είναι πολύ καλύτερα.

Είη σου βοηθός ο Κύριος.

Ελάχιστος εν Ιερομονάχοις

Αρχιμ. Πολύκαρπος

Βιβλιογραφική πηγή

- Αρχιμανδρίτης Πολύκαρπος Ματζάρογλου 1929-2012», αφιέρωμα ευγνωμοσύνης στον Γέροντα μου, πρωθιερέυς Παντελεήμων Χανόγλου, Ταξίαρχος Θρ. ε.α.
- «Ο Γέροντάς μας π. Πολύκαρπος Ματζάρογλου, Οδηγός στη γη μεσίτης στον ουρανό», Ι.Μ. «Παναγία του Έβρου», 2013.
- Περιοδικό «Ευλογία» της Ιεράς Μητροπόλεως Θεσσαλονίκης, τεύχος 36, Ιούλιος-Αύγουστος 2010 και τεύχος 47, Μάιος- Ιούνιος 2012.
- Μαρτυρίες μοναζουσών.
- Σημειώσεις του γράφοντος.

Πηγή: *Ιερομονάχου Δημητρίου Καββαδία, Γέροντες και Γυναικείος Μοναχισμού, § 23. Ο Γέροντας Πολύκαρπος και η Ιερά Μονή «Παναγία του Έβρου» Αλεξανδρουπόλεως, Έκδοση Ιεράς Μεγίστης Μονής Βατοπαιδίου, Α΄ Έκδοση 2015.*